

REPUBLICA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET
in
DRUŠTVO SPECIALNIH IN REHABILITACIJSKIH PEDAGOGOVI SLOVENIJE

ZAKLJUČKI POSVETA

**PROBLEMATIKA OTROK IN MLADOSTNIKOV S ČUSTVENIMI IN VEDENJSKIMI
MOTNJAMI**

**OB 60. LETNICI ORGANIZIRANEGA POVEZOVANJA STROKOVNIH DELAVCEV
21. MAJA 2009**

Ob vse večjih izzivih na področju obravnave otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi motnjami v RS , zaključki posveta sledijo osnovnim ciljem le-tega: možnosti sprememb zakonodaje in podzakonskih aktov, iskanje sistemskih rešitev ter oblikovanje multidisciplinarnega pristopa:

1. Pristojno MŠŠ, kot ustanovitelj in financer naj v okviru sistemskih rešitev izpelje ustanovitev in zagotovi uveljavitev in delovanje takega interdisciplinarno sestavljenega organa - Komisije za uresničevanje ZUOPP, ki jo po naši oceni, vsaj v začetku čakajo izjemno zahtevne naloge.
2. S pošteno in strokovno neoporečno raziskavo je potrebno preveriti v kolikšni meri še veljajo razlogi in utemeljitve za pred skoraj 30 leti izdelano »Mrežo zavodov za otroke in mladostnike z MVO«, ki imajo danes precej spremenjeno podobo po obsegu, programih in naboru populacije ter normativih o številu otrok v skupinah. Ali še potrebujemo zavode, kakršni so?
3. Izdelati in uveljaviti je potrebno za vso Slovenijo enotna navodila in kriterije za postopke detekcije, predpisati instrumentarij diagnostike in proces usmerjanja OMČVM ter uveljaviti enakovredno vlogo Komisije za usmerjanje.
4. Poiskati in izdelati bo potrebno celostne strategije in rešitve za obravnavo vedno številčnejše skupine robnih primerov otrok in mladostnikov s kombiniranimi motnjami, ki po svoji primarni motnji najprej sodijo v ustrežnejše programe (zdravstvo), a jih CSD nameščajo v MD ali VZ, ker nismo pravočasno razvili ustreznih programov. Postopki usmerjanja na ravni več ministrstev bi morali biti vnaprej določeni in usklajeni, s čemer bi bila zagotovljena multidisiplinarnost ter pravočasnost pomoči otroku.

5. Vzpostaviti bo potrebno neprimerno boljše povezanost, sodelovanje dopolnjevanje obstoječe teorije (PF-Oddelek za socialno pedagogiko) in prakse (zavodi), saj sta si danes tako po doktrinarnih stališčih, kot tudi po oceni obstoječe prakse bolj narazen kot kdajkoli prej. Nenazadnje sta tudi po stanovski organiziranosti razcepljeni med dve, če ne še več različnih združenj.
6. Nenazadnje bo potrebno pošteno izmeriti in ovrednotiti delo strokovnih delavcev v zavodih za OMČVM, ki z nalogami in obremenitvami, razporejenimi čez 365 v vseh možnih izmenah in med prazniki in dela prostimi dnevi ne more biti obravnavan in nagrajen le kot eden izmed strokovnih delavcev v slovenskem »običajnem« šolstvu
7. Za doseganje uspehov pri pedagoškem delu je potrebno sposobnosti in znanja nenehno pridobivati, utrjevati in širiti. V današnjem času so se žal spremenile možnosti zaposlovanja in ohranjanja delovnih mest in tudi obseg znanja in stopnja zahtevnosti na delovnih mestih. Možnosti posameznika pri ohranjanju delovnega mesta so vsekakor boljše, če ima potrebno stopnjo strokovne izobrazbe in zahtevano dodatno znanje in sposobnosti. Znanje, pridobljeno v času študija postaja vrlina z vse krajšim rokom uporabnosti, potrebno ga je ves čas dopoljevati, saj je vsako dokončno izobraževanje le stopnica pri vseživljenjskem izobraževanju in predpogoj za naslednje izobraževanje.
8. Porast udeležbe strokovnih delavcev na izobraževanjih iz šol (osnovnih in srednjih) ter tudi vrtcev, svetovalnih delavcev, učiteljev različnih strok je povezan z aktualnostjo problematike in veliko potrebo učiteljev po spoznavanju le-te. Večkrat izražena pobuda, da že v času študija na oddelkih za posamezna strokovna področja (matematika, razredni pouk...) v bodoče vnese več socialno pedagoških vsebin, razvojne psihologije, je odraz potrebe sedanjega časa po tovrstnem izobraževanju.
9. Ko se srečujemo z mladostniki s kakršnimi koli motnjami ali boleznimi, moramo imeti vedno v mislih dejstvo, da mora mladostnik v tem obdobju izpeljati tudi razvojne naloge adolescence, kar mu moramo omogočiti in mu pri tem pomagati.
10. Z izobraževanjem moramo pridobiti uvid, katere so najpogostejše pojavne oblike vedenja današnje populacije otrok in mladostnikov in kakšne so možnosti pomoči. Najaktualnejše pojavne oblike vedenja je treba osvetliti z vidika mreže ustanov, ki sodelujejo v procesu obravnave otrok in mladostnikov. Na seminarje pa povabiti strokovnjake različnih ustanov – šolstvo, sodstvo, policijo, socialne in zdravstvene službe, da bi se medsebojno informirali, izmenjali izkušnje in nasvete.
11. Obravnava otrok in mladine s čustvenimi in vedenjskimi motnjami predvideva v bodoče odmik od deficitnega, medicinsko-kurativnega k preventivnemu modelu. Prevladujoč naj bi

bil princip opolnomočenja participacije, proces dialoga, razumevanja orokovega položaja v družini, šoli, vrstniški skupini, zavodu.

12. Usmerjenost v življenjski vsakdan otroka pomeni prisotnost strokovnjaka tam, kjer problemi nastajajo.
13. V zavesti šol še zmeraj velja, da je izključevalna politika šole pogoj za dober image te šole, zato od izražene potrebe po pomoči do dejanske pomoči pride prepozno. Dokler je šola oblika kognitivnega treninga, ne pa področje socialnih integracij, bo inkluzivna paradigma še vedno težko uresničljiva.
14. V Sloveniji bi bile potrebne hitre, fleksibilne oblike pomoči otrokom s težavami-strokovnjaki, bi tovrstno pomoč izvajali časovno, prostorsko in prilagojeno posamezniku, zmožni bi bili hitrih sprememb glede metod tehnik...
15. Vzgojni zavodi bi izkazovali značilnosti učeče se organizacije odprte v prostor s timsko sestavo strokovnjakov, ki bi bili sposobni delovati povsod, kjer otrok potrebuje pomoč. V tem kontekstu bi lahko razvijali številne nove oblike in programe, kot npr. mladinska stanovanja, ki bi morale biti umeščene v zakonodajo.